

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 621
Tarih: 15-01-2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin keyfi olarak başka cezaevlerine nakledilmesinin nedenlerinin ve sonuçlarının araştırılması ile mahpuslara yönelik bu türden keyfi uygulamalara karşı önlemlerin alınması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN

Van Milletvekili

GEREKÇE

Son yıllarda hapishanelerde çok sayıda hak ihlali haberleri gelmektedir. Sivil toplum örgütlerine göre bu ihlallerin en yoğun yaşandığı alanlardan birisi de tutuklu ve hükümlülerin keyfi olarak bulundukları cezaevinden başka bir cezaevine nakledilmesi, diğer bir deyişle “sürgün” edilmesidir.

Keyfi nakillerden korunmayı da içeren tutuklu ve hükümlülerin hakları, birçok insan hakları belgesinde düzenlenmiştir. BM Medeni ve Siyasal Haklar Sözleşmesi’nin “Tutulanların Hakları” başlığını taşıyan 10. Maddesi, özgürlüğünden yoksun bırakılan herkesin insan onuruna uygun muamele görmesi gerektiğini belirtir. Sözleşmeye göre ceza infaz sistemi, mahpusları iyileştirmeyi ve toplumsal rehabilitasyonlarını sağlamayı amaçlamalıdır.

1955 yılında oluşturulan ancak Sözleşme’nin kabulüyle birlikte 1977 yılında son hali verilen Mahpusların Islahı için Asgari Standart Kurallarında mahpusların nakledilmesi için de bazı standartlar bulunmaktadır. Örneğin, mahpuslara başka bir kuruma nakledildiğini öğrenmeleri için yeterli zaman tanınmalı ve her mahpus başka bir kuruma nakledildiğini hemen ailesine bildirme hakkına sahiptir.

Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi’nin (CPT) belirlediği standartlara göre mahpusların aileleri ve yakınlarıyla olan ilişkilerini sürdürebilmeleri için gerekli önlemler alınmalıdır. Ayrıca, yaşadığı yerlerden uzaktaki bir hapishaneye nakledilen mahpusların aileleri ve avukatlarıyla iletişimleri kesintiye uğrayacağından, bu tür nakil işlemlerinin psikolojik ve fiziksel zararlar doğurabildiği belirtilmiştir.

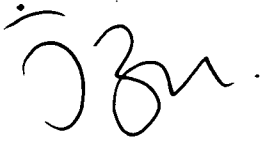
Türkiye’nin uymakla yükümlü olduğu bu uluslararası düzenlemelere rağmen, cezaevleriyle ilgili raporlar incelendiğinde en yoğun hak ihlali başlıklarından birisinin zorunlu sevkler olduğu görülmektedir. Tutuklu ve hükümlü hakları alanında çalışan örgütlere göre, mahpuslar alenacele, rızaları dışında ve yakınlarına haber verilmeden diğer cezaevlerine nakledilmektedir. İnsan Hakları Derneği’nin basında çıkan haberler, şubelerinden gelen bilgiler ve mahpuslar ile ailelerinin derneğe yaptığı başvuruları dikkate alarak hazırladığı rapora göre 2015 yılında 543 mahpus bulundukları cezaevinden başkasına istekleri dışında nakledilmiştir. Bu sayının 2014’te 268 olduğu hatırlandığında, keyfi nakillerin sayısında yüzde yüzün üzerinde bir artış gözlemlenmektedir.

Mahpusların zorla nakledilmesi, hem aileler için ekonomik problemler doğurmakta, hem de aile ve avukatların ziyaretleri seyrekleştiği için mahpusları yalnızlaştırmaktadır. Nakledilenler arasında davası sonuçlanmamış tutukluların yer alması, bu kişilerin avukatlara erişimlerinin kısıtlanarak adil yargılanma haklarının ihlal edildiğini göstermektedir. Ayrıca, sürgüne gönderilen mahpusların neredeyse hepsinin siyasi tutuklu ve hükümlü olmaları hem Anayasa’nın kanun önünde eşitliği düzenleyen 10. maddesine hem de 5275 sayılı Ceza ve

Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un infaz kurallarının ayrımcılık yapılmaksızın uygulanacağını belirten ikinci maddesine aykırıdır.

Mahpusların keyfi nakledilmesiyle ilgili bir diğer sorun, tutuklu ve hükümlülerin nakil sırasında kötü muamele gördüklerini ifade etmeleridir. Bulundukları cezaevlerinden ayrılırken, nakil araçlarında ve nakledildikleri cezaevine girerken personelin taciz, tehdit ve hakaretine uğradıklarına dair şikayetler gelmektedir. Bu durum, işkenceyi yasaklayan BM ve Avrupa Konseyi sözleşmelerinin yanı sıra 5275 sayılı Kanun'un nakillerde alınacak tedbirleri düzenleyen 58. maddesini ihlal etmektedir.

Tutuklu ve hükümlülerin zorla ve keyfi olarak nakledilmelerinin yol açtığı olumsuz etkiler yukarıda özetlenmeye çalışılmıştır. Bu etkilerin sağlıklı bir şekilde soruşturulması ve ortadan kaldırılması amacıyla TBMM tarafından irade gösterilerek bir meclis araştırması açılmasını talep ederim.

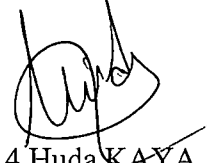
1. İdris Baluken
HDP Diyarbakır Milletvekili

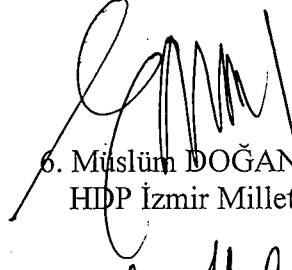
2. Filiz KERESTECİOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

3. Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

4. Huda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

6. Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

8. Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

9. Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

11. Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

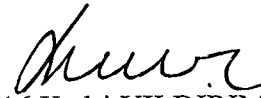
13. Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

14. Burcu ÇELİK ÖZKAN
HDP Muş Milletvekili

15. Besime KONCA
HDP Siirt Milletvekili

16. Kadri YILDIRIM
HDP Siirt Milletvekili

17.Aycan İRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

18.Faysal SARIYILDIZ
HDP Şırnak Milletvekili

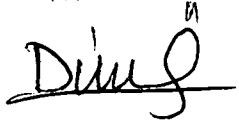
19. Ferhat ENCU
HDP Şırnak Milletvekili

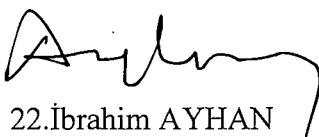
20.Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

25. Lezgin BOFAN
HDP Van Milletvekili

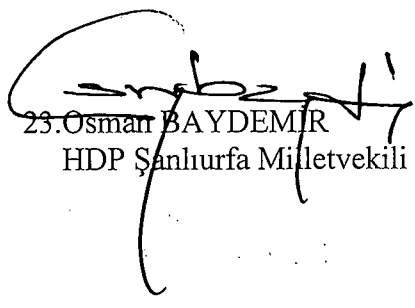
26. Lezgin BOFAN
HDP Van Milletvekili

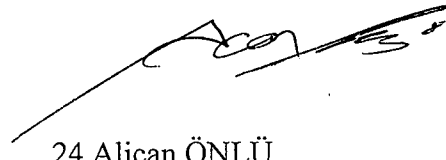
21.Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

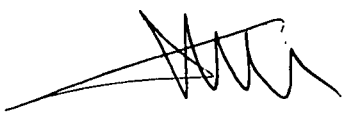
22.İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

23.Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

24.Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

27.Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

28.Tuğba HEZER ÖZTÜRK
HDP Van Milletvekili